Cesta k rozboru svatojirského textu je připravena. Nejprve poznejme jeho znění z breviáře VI E 13; poznámky k němu zachycují varianty druhého zápisu, dochovaného rovněž v breviáři z kláštera sv. Jiří a napsaného na začátku 14. století (sign. XII A 22):

Po responsoři *Dum transisset sabbatum, Maria Magdalena et Maria Iacobi et Salome emerunt aromata, ut venientes ungerent Ihesum, aevia, aevia.* — a versikulu *Et valde mane una* (!) *sabbatorum veniunt ad monumentum, orto iam sole* následuje:

Ordo ad visitandum sepulchrum. 3

Maria Magdalena et alia Maria ferebant diluculo aromata, dominum querentes in monumento.

Sorores: *Quis revolvet nobis ab ostio lapidem, quem tegere sanctum cernimus sepulchrum?*

Econtra angeli: *Quem queritis, o tremule mulieres, in hoc tumulo plorantes?*

Sorores: *Ihesum Nazarenum crucifixum querimus.*

Sedentes ad sepulchrum: *Non est hic, quem queritis. sed cito euntes nunciate discipulis eius et Petro, quia surrexit Ihesus.*

Item sedentes: *Venite et videte locum, ubi positus erat dominus, aevia, aevia.*

Deinde sorores venientes ad chorum cantent: *Ad monumentum venimus gementes, angelum domini sedentem vidimus et dicentem, quia surre | xit* 4 *Ihesus.*

Chorus: *Aevia, noli flere, Maria.* Ut supra.

Accedente una sorore chorus cantet: *Maria stabat ad monumentum foris plorans, dum ergo fleret, inclinavit se et prospexit in monumentum.*

Predicta soror inspecto sepulchro convertat se ad clerum et cantet: *Tulerunt dominum meum et nescio, ubi posuerunt eum.*

Angelus: *Mulier, quid ploras? Quem queris?*

Soror: *Domine, si tu sustulisti eum, dicito michi, ubi posuisti eum, et ego eum tollam.*

Chorus: *Maria!*

Et illa inclinando: *Rabboni!*

At ille paululum retrocedens: *Noli me tangere, Maria, vade autem ad fratres meos et dic eis: ascendo ad patrem meum et patrem vestrum.*

Chorus: *Venit Maria annuncians discipulis.*

Soror: *Quia vidi dominum et hec dixit michi.*

Chorus: *Aevia, resurrexit dominus.*

Post hec chorus: *Currebant duo simul.*

Deinde duo fratres accipientes lintheamina vadunt ad gradum et cantent:
Cernitis, o socii, ecce lintheamina et sudarium et corpus non est in sepulchro inventum.
Chorus: *Surrexit enim.*
Qua ab ipsis percantata imponitur ymnus: *Te Deum laudamus.*

Poznámky k textu. Znění z rukopisu VI E 13 označujeme *A*, z rukopisu XII A 22 – *B*.

2 aevia *A*] aeva *B* - *12* Sedentes ad sepulchrum *A*] Angeli sedentes in sepulchro *B* - *14* aevia, aevia *A*] aeva, aeva *B* - *15* cantent *A*] cantant *B* - *18* Chorus *A*] Clerus *B*; Maria. Ut supra. *A*] Maria all. Ut supra *B* - *23* Angelus *A*, *B*] Jesus *Young* - *24* dicito michi, ubi posuisti *A*] dicito michi et ubi posuisti *B* - *26* Chorus *A*] Et ille *B*, Jesus *Young* - *28* At ille *A*] Et ille *B* - 30 *v B je před* Chorus *poznámka jinou rukou, která na toto místo začleňuje ještě další texty známé z jiných úprav doložených na českém území:* Maria, vade ad fratres meos et dic eis: Ascendo ad Patrem meum et patrem vestrum. Statim dicit sacerdos: Christus dominus resurrexit, alleluia. Deo gracias, alleluia. *(Text pokračuje na další straně.)* - *34* Deinde duo *Máchal*] Deinde V° *A*, Deinde II° *B*, Deinde vero *Young* ; *text v A, o který se opírá interpretace Youngova, je vysvětlitelný nejspíše mechanickým přepisováním z předlohy, kde dvě svislé čáry (srov. v B) splynuly. Čtení* duo *odpovídá tradici. Toto místo by pak bylo jedním z dokladů, že text byl přepisován z předlohy; jiný doklad by bylo možno hledat v rozdílu* chorus-clerus *(srov. ř. 18 a další výklady k tomuto místu na str. 26).* - cantent *A*] cantant *B* - *V rukopise B je od začátku textu na fol. 2b po kraji svislá čára, která je zalomena do textu, takže část slov je dokonce škrtnula. Nepatří ovšem k prvotní úpravě zápisu a nemá jiný význam než označit text Ordo ad visitandum sepulchrum vedle ostatních částí hodinek; tedy nejde o škrty v textu.*

Zvláštní pozornost si ještě zasluhují slova uvádějící promluvy Kristovy; ani ve starším, ani v novějším zápise totiž není jako mluvčí přímo označen. V rukopise *A* čteme na těchto místech: *Angelus* (srov. ř. 23), *Chorus* (ř. 26), *At ille* (ř. 28) a v rukopise *B*: *Angelus*, *Et ille*, *Et ille*. Později úpravy, které tuto svatojirskou verzi rozšiřovaly, mají všude už obvykle *Ihesus* (srov. jejich výčet na str. 58). Takto upravil text *A* i Young a patrně v závislosti na něm přijal tutéž emendaci i Vilikovský. Jistě odpovídá jak evangelnímu textu, tak běžnému uzu ve velikonočních dramatizovaných slavnostech i hrách. Přesto však stojí tento případ za zdůraznění, jak rovněž usoudil při recenzi prof. A. Škarka, neboť by mohl zápis reflektovat určité zvláštnosti při nejstarších realizacích těch úprav, které počaly uvádět přímo postavu Krista.

Již starší bádání, a zvláště výklady Vilikovského ukázaly, že se ve starobylém Ordo ad visitandum sepulchrum objevují dvě vrstvy: dramatizovaný obřad druhého vývojového stupně a scéna Kristova zjevení Marii Magdaleně. Nový celek, který jsme právě uvedli, nevznikl však pouhým připojením dalšího výjevu k staršímu typu „visitatio sepulcri", nýbrž včleněním nové biblické epizody, kterou podává Janovo evangelium (20,11—18) a která se samostatně připomíná i v liturgii o velikonočních svátcích. Začíná po antifoně *Ad monumentum venimus;* uvádí ji *Aevia, noli flere, Maria. Aevia, resurrexit dominus, aevia, aevia.* — a končí sborovým *Aevia, resurrexit dominus,* po kterém následuje apoštolský výjev *Currebant duo* (podle Jan 20, 3n.).